

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 2/10752
20 23 Luna 10 Ziua 31

Biroul permanent al Camerei Deputaților
Inițiative legislative

Nr. 802 din 31.10.2023

PREȘEDINTE

București, 30 octombrie 2023
Nr.L483/2023, L512/2023, L557/2023,
L566/2023

Domnului

ALFRED-ROBERT SIMONIS
PREȘEDINTELE INTERIMAR AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

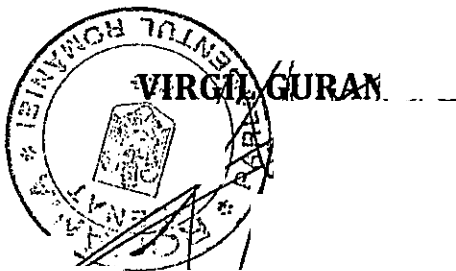
În conformitate cu prevederile articolului 75 din Constituția României, republicată, și ale articolului 149 din Regulamentul Senatului, republicat, vă trimitem, alăturat, spre *dezbateri și adoptare*, următoarele propuneri legislative:

- *propunere legislativă pentru completarea art.299 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal (L483/2023);*
- *propunere legislativă privind utilizarea anumitor semne distinctive voluntare pe produsele alimentare de origine autohtonă (L512/2023-procedură de urgență);*
- *propunerea legislativă pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului de băuturi energizante de către populație (L557/2023-procedură de urgență);*
- *propunerea legislativă pentru completarea art.38 din Legea nr.200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România (L566/2023-procedură de urgență).*

Aceste propuneri legislative au fost adoptate de Senat, în ședința din 30 octombrie 2023.

Totodată, vă facem cunoscut că, potrivit articolului 75 alineatele (1) și (3) din Constituția României, republicată, cu privire la propunerile legislative menționate, Camera Deputaților este *Cameră decizională*.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Biroul permanent al Senatului

Bp. 382...../ 8.06.2023

Biroul permanent al Senatului

L 483...../ 5.09.2023

Senatul României

Către Biroul Permanent al Senatului

În temeiul prevederilor art.74 alin.(1) și art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, și ale art.92 și 93 din Regulamentului Senatului, republicat, vă înaintăm spre dezbatere și adoptare propunerea legislativă - LEGE „Zero toleranță pentru hărțuirea sexuală în școli și universități” pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal cu modificările și completările ulterioare.

În numele inițiatorilor:

Dragoș Cătălin Teniță – Deputat neafiliat

Cosmin Poteraș - Senator neafiliat

Diana Clorare - deputat PNL

Simona Maya Teodoroiu PSD

Oana Murariu - deputat USR

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Titlul proiectului actului normativ

Propunere legislativă - Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare.

2. Obiectul Emiterii Actului Normativ

Proiectul de lege modifică definiția Hărțuirii sexuale reglementată la art.223 din Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare, introducând și două forme agravante ale infracțiunii.

2.1. Descrierea Situației Actuale

Conform reglementării actuale din Codul Penal, pentru ca o persoană vătămată să poată depune plângere prealabilă împotriva unui făptuitor pentru infracțiunea de hărțuire sexuală, este necesară existența unei „relații de muncă sau similare”. În caz contrar, persoana vătămată trebuie să depună plângere pentru o altă infracțiune, cum ar fi de pildă infracțiunea reglementată la art. 208 - Hărțuirea sau infracțiunea de la Articolul 206 - Amenințarea.

Pe lângă faptul că sintagma „în cadrul unei relații de muncă sau al unei relații similare” este vagă, lăsând la latitudinea instanței definirea „relației similare”, faptul că o victimă a hărțuirii sexuale este condiționată de existența unui anumit raport cu făptuitorul pentru a-l putea aduce în fața justiției pentru această faptă are urmări extrem de grave.

Prima consecință directă pe care ne-o relevă datele oficiale, este existența un număr excesiv de disproporționat de condamnări pentru infracțiuni foarte grave contra libertății și integrității sexuale (ex: viol, act sexual cu un minor, trafic de persoane, proxenetism etc.) comparativ cu nr. de condamnări pentru infracțiunea de hărțuire sexuală, mai ușoară.

Astfel, conform unui răspuns al Ministerului Afacerilor Interne la o întrebare parlamentară, pe Noul Cod Penal au fost date, în ultimii 8 ani, doar 19 condamnări pentru Hărțuire sexuală (vezi: <https://www.cdep.ro/interpel/2022/r4961A.pdf>), în puternic contrast cu numărul de condamnări date pentru alte infracțiuni contra libertății și integrității sexuale a persoanei, mult mai grave, în același interval de timp (2014-2022):

- 4143 de condamnări pentru viol (art.218)
- 2332 de condamnări pentru act sexual cu un minor (art.220)
- 1715 de condamnări pentru proxenetism (art.213)
- 1187 de condamnări pentru pornografie infantilă (art.374)

- 762 de condamnări pentru Agresiune sexuală (art.219)
- 504 condamnări pentru Corupere sexuală a minorilor (art.374)
- 49 condamnări pentru Racolare a minorilor în scopuri sexuale (art.222)

Pe lângă acestea, în ultimii 8 ani au mai fost date 1147 condamnări pentru infracțiunea de Trafic de persoane (art.210) și 1177 condamnări pentru infracțiunea de Trafic de minori (art.211), infracțiuni extrem de grave a căror finalitate a fost, de cele mai multe ori, exploatarea sexuală a victimelor. Pentru o mai bună vizualizare a acestor date, le expunem și în format tabular:

Anul condamnării	NUMĂRUL DE CONDAMNĂRI (LEGEA nr. 286/2009)										
	Viol (art.218)	Proxenetism (art.213)	Trafic de persoane (art.210)	Trafic de minori (art.211)	Prostituți e infantile (art.216)	Pornografi e infantile (art.374)	Corupere sexuală a minorilor (art.374)	Racolare a minorilor în scopuri sexuale (art.222)	Act sexual cu un minor (art.220)	Agresiune sexuală (art.219)	Hărțuire sexuală (art.223)
2014	457	129	125	139	-	53	21	1	101	30	4
2015	406	204	127	195	-	80	22	-	154	41	4
2016	560	230	156	195	-	79	43	4	259	54	5
2017	487	243	129	142	-	145	44	4	299	42	2
2018	501	213	198	180	1	166	62	4	275	88	-
2019	544	273	162	133	8	178	67	10	329	138	1
2020	599	197	124	105	9	181	83	11	346	158	-
2021	543	213	110	82	4	254	111	14	433	185	1
2022	86	13	16	6	-	51	51	1	136	26	2
TOTAL	4143	1715	1147	1177	22	1187	504	49	2332	762	19

Faptul de a avea o discrepanță atât de mare între numărul de condamnări pentru infracțiunea de Hărțuire sexuală și celelalte infracțiuni mult mai grave contra libertății și integrității sexuale a persoanei ne semnalează că există o problemă serioasă legată de modul de definire a conținutului infracțiunii hărțuirii sexuale, culminând în eșecul statului în a lua măsuri de protecție în privința victimei.

Deoarece consecințele juridice ale faptei penale constând în hărțuire sexuală nu se materializează, făptuitorul este încurajat să persiste în acest comportament, ajungând să comită fapte de o gravitate mult mai mare.

Așa cum am precizat la începutul acestei expuneri de motive, dacă fapta de hărțuire sexuală

nu se realizează în cadrul unui raport de muncă sau similar, persoana vătămată trebuie să depună plângere pentru o altă infracțiune, cum ar fi de pildă infracțiunea reglementată la art. 208 - Hărțuirea, sau infracțiunea de la Articolul 206 - Amenințarea.

Ținem să precizăm faptul că există diferențe importante în ceea ce privește consecințele juridice ale unei condamnări pentru infracțiunea de hărțuire sexuală reglementată la art. 223 Cod Penal față de o condamnare pentru infracțiunea reglementată la art. 208 - Hărțuirea sau pentru infracțiunea de la Articolul 206 - Amenințarea.

În primul rând, pentru infracțiunea de hărțuire sexuală prevăzută la art. 223 se poate dispune înregistrarea persoanei condamnate în Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor, reglementat prin Legea nr. 118 din 20 iunie 2019, pe când pentru infracțiunile reglementate la art. 208 și 206 nu se poate face acest lucru.

În al doilea rând, în cazul unei recidive, dacă făptuitorul comite o nouă infracțiune contra libertății și integrității sexuale a persoanei, noua pedeapsă aplicată și celelalte măsuri corelative vor fi influențate de tipul de infracțiune pentru care a fost dată prima condamnare.

În al treilea rând, lipsa jurisprudenței în ceea ce privește judecarea faptelor de Hărțuire sexuală întreține cercul vicios a minimizării gravității acestor fapte și a lipirii de consecințe juridice penale, în detrimentul victimei.

Precizăm că nici măcar în cadrul unui raport de muncă, faptele de hărțuire sexuală nu sunt tratate ca atare, victima suferind stigmatizare socială, în timp ce comportamentul agresorului este tolerat.

În vara anului trecut, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a pronunțat o hotărâre de condamnare¹ împotriva statului român pentru modul în care s-a desfășurat urmărirea penală în privința unei fapte de hărțuire sexuală petrecută la locul de muncă. Este vorba despre un caz în care statul nu doar a eșuat în a lua măsuri de protecție în privința victimei, ci a contribuit la dubla victimizare a persoanei în cauză. În ciuda faptului că partea vătămată a adus probe din care avansurile și presiunile reieșeau destul de clar, magistrații au considerat că faptele semnalate nu pot fi considerate hărțuire sexuală pentru că:

- a) din înregistrări nu reieșea că victima a fost intimidată sau pusă într-o situație umilitoare;
- b) agresorul a povestit de istoricul unor raporturi sexuale între părți (dar nedovedite!)

¹ CASE OF C. v. ROMANIA (Application no. 47358/20):
[https://hudoc.echr.coe.int/eng/##{\[%22itemid%22:\[%22001-218933%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng/##{[%22itemid%22:[%22001-218933%22]})

c) conform declarațiilor martorilor, victima ar fi fost văzută tristă/afectată doar uneori după întâlnirile cu agresorul, pe când alteori părea chiar bine dispusă.

Acest lucru arată că, din păcate, atitudinea împotriva comportamentelor sociale nocive este insuficient de fermă, perpetuând un cerc vicios în care agresorii sunt mai degrabă încurajați să persiste în comportamente ce pot ușor deveni infracționale, deoarece nu se iau măsuri.

Considerăm că, în calitate de legiuitori, avem datoria morală să îndreptăm neajunsurile de reglementare ale infracțiunii de Hărțuire sexuală, astfel încât victimele să își recapete încrederea în actul de justiție, iar agresorii să fie descurajați de la astfel de fapte, prin certitudinea că pentru ele vor exista consecințe de natură penală.

2.2. Schimbările propuse și impactul preconizat

Prezentul proiect de lege modifică definiția infracțiunii definite la art.223 din Noul Cod Penal, instituind o formă simplă și două agravante.

Forma simplă a infracțiunii de Hărțuire sexuală:

„(1) Pretinderea, în mod repetat, de favoruri de natură sexuală, dacă prin aceasta victima a fost intimidată, pusă într-o situație umilitoare sau i-a fost cauzată o stare de temere, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Se asimilează hărțuirii sexuale utilizarea, chiar pentru o singură dată, a oricărei forme de presiune gravă cu scopul real sau aparent de a obține un act de natură sexuală, fie în favoarea autorului faptelor fie în favoarea unei alte persoane, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.”

Noua formulare adaugă claritate textului de lege, reglementând și situațiile în care fapta constituie infracțiune chiar și în absența caracterului repetitiv al acțiunii și adăugând în conținutul infracțiunii sintagma „sau îi cauzează o stare de temere”, întrucât actele de hărțuire sexuală generează deseori o stare de temere, mai degrabă decât o stare de umilire. Pedepsa pentru forma simplă a infracțiunii de Hărțuire sexuală este aceeași ca în cazul infracțiunii reglementate la art. 208 - Hărțuirea.

Alineatul (2) folosește aceeași formulare precum Codul Penal francez (versiunea în limba română: <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Franta-RO.html>; Versiunea în limba franceză: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000037289662).

Prevederea expresă în lege a ipotezei în care o singură faptă, de o anumită gravitate, să poată constitui infracțiunea de hărțuire sexuală, conform legii penale, este în acord cu practica din alte țări care au conchis că nu se justifică condiționarea victimei de a suporta abuzuri repetate, dacă acestea sunt de o anumită gravitate, pentru a putea fi deferite organelor de judecată.

Totodată, eliminarea din forma simplă a infracțiunii a condiției ca fapta să se fi petrecut într-o „relație de muncă sau similară” ancorează hărțuirea sexuală în realitatea de zi cu zi, faptele de hărțuire sexuală putând apărea oriunde: pe stradă, într-un grup de persoane, în medii academice, chiar și în cadrul familiei, nu doar în cadrul unei relații de muncă sau similare.

Depunerea unei plângeri prealabile pentru o faptă de hărțuire sexuală (și nu hărțuire sau amenințare), deschide posibilitatea, în cazul unei condamnări penale, a înscrierii agresorilor în Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor, reglementat prin Legea nr. 118/ 2019, fapt care contribuie la funcția de prevenire a săvârșirii de infracțiuni a pedepsei penale.

La forma simplă a hărțuirii sexuale se adaugă două agravante, la alineatele (3) și (4), întemeiate pe natura raportului dintre făptuitor și victimă, care plasează victima într-o stare mai accentuată de vulnerabilitate, inhibându-i capacitatea de reacție, de teama unor repercusiuni nedorite.

Prima agravantă: „(3) Dacă fapta prevăzută la alin.(1) a fost săvârșită în cadrul unei relații de muncă sau al unei relații similare (...)”, sancționată cu pedeapsa închisorii de la 6 luni la un an sau cu amendă (aceasta este pedeapsa prevăzută actualmente pentru infracțiunea de hărțuire sexuală).

A doua agravantă: „(4) Dacă fapta prevăzută la alin.(1) și (2) a fost săvârșită de către un personal didactic sau nedidactic din învățământul preuniversitar, respectiv de către un personal didactic și de cercetare sau de către un personal didactic și de cercetare auxiliar din învățământul universitar, împotriva unui elev, respectiv student (...)”, pedeapsa fiind închisoarea de la 6 luni la 2 ani.

Forma inițială Art.223 Hărțuirea sexuală	Modificare	
(1) Pretinderea în mod repetat de favoruri de natură sexuală în cadrul unei relații de muncă sau al unei relații similare, dacă prin aceasta victima a fost intimidată sau pusă într-o situație umilitoare, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.	Forma simplă	(1) Pretinderea, în mod repetat, de favoruri de natură sexuală, în cadrul unei relații de muncă sau al unei relații similare, dacă prin aceasta victima a fost intimidată, pusă într-o situație umilitoare sau i-a fost cauzată o stare de temere, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă. (2) Se asimilează hărțuirii sexuale utilizarea, chiar pentru o singură dată, a oricărei forme de presiune gravă cu scopul real sau aparent de a obține un act de natură sexuală, fie în favoarea autorului faptelor fie în favoarea unei alte persoane, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.
	Agravanta nr.1	(3) Dacă fapta prevăzută la alin.(1) și (2) a fost săvârșită în cadrul unei relații de muncă sau a unei relații similare, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la un an sau cu amendă.

	Agravanta nr.2	(4) Dacă fapta prevăzută la alin.(1) și (2) a fost săvârșită de către un personal didactic sau nedidactic din învățământul preuniversitar, respectiv de către un personal didactic și de cercetare sau de către un personal didactic și de cercetare auxiliar din învățământul universitar, împotriva unui elev, respectiv student, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani.
--	----------------	--

Consultările efectuate

Acest proiect de lege a beneficiat enorm de pe urma muncii și eforturilor de documentare realizate de Centrul Filia, de-a lungul a mulți ani de studiu, pentru care le mulțumim și suntem recunoscători. De asemenea, le mulțumim organizațiilor neguvernamentale care au participat la consultări în diferite momente și din a căror muncă ne-am inspirat și ne-am documentat: Eliberare, Asociația Eclair, Mame pentru Mame, Sexul versus Barza, Tineri pentru tineri, șamd., precum și doamnelor și domnilor din comunitatea România la feminin, o inițiativă la firul ierbii, dezvoltată de voluntarii din cadrul partidului REPER, coordonată de Andreea Leonte, Anca Chira, Steluța Munteanu, Ana-Maria Boghean, Anca Velicu, Smărăndița Lăcău, Cătălina Rădulescu, Bogdan Cazacioc, cu implicarea tuturor celorlalți voluntari, ale căror eforturi sunt esențiale pentru o României declinată la feminin.

Concluzii

Redefinirea hărțuirii sexuale și definirea unor agravante este necesară. În anumite contexte sociale, hărțuirea sexuală prezintă un pericol social mai mare, drept pentru care se impune o pedeapsă mai aspră, pentru a descuraja astfel de comportamente. Cea de-a doua agravantă, cu precădere, care prevede o faptă de hărțuire sexuală împotriva împotriva unui student sau elev, de către un cadru didactic, auxiliar și administrativ din învățământul universitar sau preuniversitar, comportă un grad foarte ridicat de pericolozitate socială, dată fiind vârsta mai fragedă a victimei, raportul de putere dintre victimă și agresor, precum și situația victimei de a se afla în desfășurarea studiilor. Pe lângă efectele psihologice puternice, care îi afectează performanța școlară sau academică, cu consecințe importante pe termen lung, victima se află în dificultatea de a evita agresorul.

În ceea ce privește punerea în mișcare a acțiunii penale, considerăm că nu trebuie condiționată de plângerea prealabilă a persoanei vătămate în situațiile în care agresorul este un personal nedidactic din învățământul preuniversitar, respectiv un personal didactic și de cercetare sau un personal didactic și de cercetare auxiliar din învățământul universitar, iar fapta este îndreptată împotriva unui elev, respectiv student, dat fiind raportul de putere dintre agresor și victimă, precum și prevederile art.49 din Constituția României privind Protecția copiilor și a tinerilor²:

² https://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=act2_1&par1=2#t2c2s0sba32.

„ARTICOLUL 49

(1) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor.

(2) Statul acordă alocații pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copilului bolnav ori cu handicap. Alte forme de protecție socială a copiilor și a tinerilor se stabilesc prin lege.”

(3) Exploatarea minorilor, folosirea lor în activități care le-ar dăuna sănătății, moralității sau care le-ar pune în primejdie viața ori dezvoltarea normală sunt interzise.

(4) Minorii sub vârsta de 15 ani nu pot fi angajați ca salariați.

(5) Autoritățile publice au obligația să contribuie la asigurarea condițiilor pentru participarea liberă a tinerilor la viața politică, socială, economică, culturală și sportivă a țării.

Exercitarea dreptului la învățătură a copiilor și tinerilor trebuie protejat, iar orice faptă de abuz, constrângere, exploatare a elevilor, prin comportamente inadecvate și dăunătoare acestora, trebuie ferm descurajate și sancționate.

Avem convingerea că, prin recunoașterea pericolului social al faptelor de hărțuire sexuală și prin sancționarea corespunzătoare a acestora, în funcție de contextul în care s-au petrecut, se va descuraja săvârșirea unor fapte mai grave contra libertății și integrității sexuale a persoanei, printr-un efect puternic de descurajare al legii penale.

DRACOS - CĂTALIN TEODOR - deputat neofidel

DIANA MORAR - deputat PNL

SIMONA MARYA TEODORU RPL

Dana Murariu - deputat USR

Lista susținătorilor

Proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul Penal cu modificările și completările ulterioare.

Nr. crt.	Prenume și Nume	Partid	Semnătură
	Cosmin-Marian Popescu	Neafiliat	
	POPESCU ION DRAGOS	NEAFILIAT	
	Ilie Cristea-Paul	Neafiliat	
	Pruculescu Alis-Costel	Neafiliat	
	RIZEA CRISTINA Pamela	Neafiliat	
	TODA DANIEL LIVIU	NEAFILIAT	
	POLITEANU MIHAI	NEAFILIAT	
	RENGA TUDOR	NEAFIL	
	SAS LORANT ZOLTAN	NEAFILIAT	
	ZIMINTE TIBOR	Neafiliat	
	GABRIELA DANA AZE-ANDREA	Neafiliat	
	LUPU ANDREI	Neafiliat	
	DINICA SIMONA-MONICA	USR	
	PREDESCU ANA LOREDANA	PLUS	
	Violeta Alexandru	Neafiliat	
	Antonul Ionel	-	

[illegible]

[illegible]

SENAT	
BIROUL PERMANENT	
Nr.	7506
Data.	26.9.2023

Parlamentul României
Camera Deputaților
Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal

Telefon: (021) 414 10 70

Fax: (021) 414 10 72

E-mail: pnl@cdep.ro

Către: Biroul Permanent al Senatului

Subsemnata, Horga Maria Gabriela, deputat ales în circumscripția electorală nr. 19 Giurgiu, vă adresez rugămintea de a-mi aproba solicitarea de adaugare pe lista de inițiatori a **Propunerii legislative "Zero toleranță pentru hărțuirea sexuală în școli și universități" pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul Penal (L483/2023)**, înregistrată la Biroul permanent al Senatului b382/08.06.2023.

**Cu stimă,
Deputat PNL**

HORGA Maria-Gabriela

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

LEGE

pentru completarea art.299 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

Articol unic.- La articolul 299 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin.(3), cu următorul cuprins:

„(3) Dacă faptele prevăzute la alin.(1) și (2) au fost săvârșite de către personalul didactic din învățământul universitar sau preuniversitar împotriva unui elev sau student, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.”

Acest proiect de lege a fost adoptat de Senat, în ședința din 30 octombrie 2023, cu respectarea prevederilor articolului 76 alineatul (1) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE/SENATULUI /

VIRGIL GURAN

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este organul de îndrumare și coordonare a activității judecătorești”
(art. 133 din Constituția României, republicată)

Adresa nr. 12719/2023 din data de
3

Domnului Mario-Ovidiu OPREA,
Secretarul general al Senatului României

Biroul permanent al Senatului

Bp. 382 / 18.07.2023

Biroul permanent al Senatului

L 483 / 5.09.2023

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV 3067 din 12.06.2023 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă - „Zero toleranță pentru hărțuirea sexuală în școli și universități” pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal (b382/08.06.2023)*, în vederea avizării, vă comunicăm că această solicitare a fost analizată în ședința din data de 11 iulie 2023 a Comisiei nr. 1 – reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la avizul solicitat, Comisia a reținut că propunerea legislativă nu privește activitatea autorității judecătorești, în sensul atribuit acestei sintagme în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009 și Decizia nr. 3 din 15 ianuarie 2014), astfel că nu se încadrează în categoria actelor normative care sunt supuse avizării Consiliului Superior al Magistraturii conform art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Propunerea legislativă a fost analizată de comisia de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii din perspectiva exprimării unui punct de vedere, reținându-se că aceasta răspunde scopului prezentat în expunerea de motive și nu cuprinde necorelări sau inconsecvențe care să conducă la dificultăți în aplicarea dispozițiilor propuse.

Având în vedere și faptul că politica penală a statului este de resortul autorității legislative, nu au fost formulate observații de fond cu privire la reglementarea propusă.

Din considerente ce țin exclusiv de acuratețea tehnicii legislative, Comisia a apreciat că denumirea actului normativ preconizat – *Lege „Zero toleranță pentru hărțuirea sexuală în școli și universități” pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal* – nu este specifică tehnicii legislative, fiind suficient ca titlul actului normativ să se refere doar la modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal.

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței Justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Din rațiuni similare, Comisia a propus ca sintagma „pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la un an sau cu amendă” să fie reformulată astfel „pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la un an sau amenda”.

Cu deosebită considerație,

Judecător Andreea Simona Uzlău
Secretarul general al Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

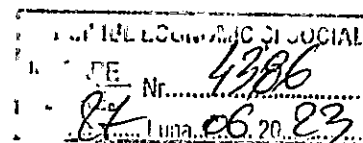
www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Biroul permanent al Senatului

Bp. 382 / 10 iul 2023

AVIZ

referitor la propunerea legislativă - „Zero toleranță pentru hărțuirea

sexuală în școli și universități” - pentru modificarea și completarea

Biroul permanent al Senatului Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal (b382/8.06.2023)

L. 483 / 5.09.2023

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative* - „Zero toleranță pentru hărțuirea sexuală în școli și universități” - pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal (b382/8.06.2023).

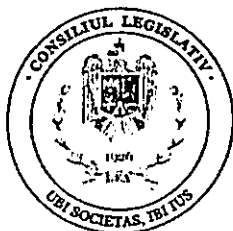
CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 27.06.2023, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr. 86/17.05.2022, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ.

Președinte,

Bogdan SIMION

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Bp. 382 / 11.7.2023

Biroul permanent al Senatului

L. 483 / 5.09.2023

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă intitulată „Zero toleranță
pentru hărțuirea sexuală în școli și universități” pentru
modificarea și completarea Legii nr. 286/2009
privind Codul Penal**

Analizând propunerea legislativă intitulată „Zero toleranță pentru hărțuirea sexuală în școli și universități” pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal (b382/08.06.2023), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/3064/12.06.2023 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D669/12.06.2023,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare, și al art. 33 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, cu modificările ulterioare,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea art. 223 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul extinderii sferei incriminării referitoare la hărțuirea sexuală și al instituirii unor variante agravate ale acestei infracțiuni.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Având în vedere uzanțele normative, **titlul** trebuie reformulat, astfel:

„Lege pentru modificarea art. 223 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal”.

5. Ținând seama de faptul că prin proiect se modifică un singur element structural al actului normativ de bază, pentru respectarea exigențelor de tehnică legislativă și pentru corectitudinea informației juridice, **partea dispozitivă a articolului unic** trebuie formulată astfel:

„**Articol unic.** - Articolul 223 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:”.

În continuare se va reda textul propus, urmând ca expresia „Articolul 223 se modifică și va avea următorul cuprins:” să fie eliminată.

6. În ceea ce privește norma propusă pentru **art. 223 alin. (4)**, referitoare la stabilirea ca variantă agravată a infracțiunii de hărțuire sexuală a faptei unui cadru didactic săvârșită față de un elev sau student, semnalăm că aceasta ar trebui reanalizată în raport cu prevederile art. 299 alin. (2) din Codul penal, care incriminează folosirea abuzivă a funcției în scop sexual atunci când funcționarul public se prevalează sau profită de o situație de autoritate ori de superioritate asupra victimei, ce decurge din funcția deținută.

Astfel, precizăm că în doctrină¹ s-a arătat că, în cazul infracțiunii de hărțuire sexuală, prevăzută la art. 223 din Codul penal, „subiecții se află pe poziții de egalitate sau, dacă aceste poziții diferă, subiectul activ nu se află într-o situație de autoritate ori de superioritate asupra victimei, situație de care profită sau se prevalează, cum se întâmplă în cazul variantei atenuate de la folosirea abuzivă a funcției în scop sexual, prevăzută de art. 229 alin. (2) C.pen.”.

În același sens, într-o altă lucrare² s-a subliniat că, în cazul infracțiunii de hărțuire sexuală, „făptuitorul nu poate avea la locul de muncă, față de victimă, calitatea de superior, șef (chiar în alt compartiment decât victima), patron, agent al acestora (exemplu, șef de compartiment de resurse umane), inspector, **profesor, educator**, (s.n.) antrenor, duhovnic, terapeut, psihiatru, medic sau alte calități care-i

¹ Valerian Cioclei, Drept penal. Partea specială I - Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului, Ediția 5, revizuită și adăugită, Editura C. H. Beck, București, 2020, p. 217.

² Vasile Dobrinou în Ilie Pascu, Vasile Dobrinou, Mihai Adrian Hotca ș.a. - Noul Cod penal comentat, Editura Universul Juridic, București, 2012, p. 196.

conferă o autoritate sau influență, de care abuzează în scopul obținerii de satisfacții de natură sexuală de la persoanele cu care vine în contact pe linie profesională. În aceste situații, acesta va fi tras la răspundere pentru infracțiunea de folosire abuzivă a funcției în scop sexual, faptă prevăzută de art. 299 C.pen.”.

Având în vedere aceste aspecte, propunem reanalizarea incriminării preconizate, astfel încât diferența dintre fapta prevăzută la art. 223 alin. (4) în forma propusă prin proiect și fapta prevăzută la art. 229 alin. (2), rămasă nemodificată, să rezulte cu claritate, evitându-se instituirea unor reglementări paralele și respectându-se criteriile specifice de previzibilitate, accesibilitate și claritate a normelor de drept penal.

Sub rezerva observațiilor de mai sus, din punct de vedere terminologic, în ceea ce privește modalitatea de stabilire a sferei subiecților activi în cazul variantei agravate din cuprinsul textului propus pentru **art. 223 alin. (4)**, semnalăm că textul trebuie să se raporteze la dispozițiile relevante din cuprinsul noilor Legi ale educației, care vor intra în vigoare la 60 de zile de la data publicării acestora în Monitorul Oficial al României, Partea I, respectiv de la data de 5 iulie 2023.

Precizăm că în cuprinsul acestor acte normative categoriile de personal din învățământul preuniversitar și din învățământul superior sunt stabilite prin prevederile art. 164 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 respectiv ale art. 198 din Legea învățământului superior nr. 199/2023, astfel încât norma propusă prin proiect trebuie reformulată în mod corespunzător.

PRESEDINTE
Florin IORDACHE

București
Nr. 695/10.07.2023

Lege privind Codul penal

(v. Decizia I.C.C.J. nr. 2/2014 - M. Of. nr. 319/30 apr. 2014 (art. 5); Decizia I.C.C.J. nr. 1/2014 - M. Of. nr. 349/13 mai 2014 (art. 6, art. 39); Decizia I.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014 (art. 129 alin. (2) lit. b)); Decizia I.C.C.J. nr. 5/2014 - M. Of. nr. 470/26 iun. 2014 (art. 9); Decizia I.C.C.J. nr. 6/2014 - M. Of. nr. 471/26 iun. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia I.C.C.J. nr. 7/2014 - M. Of. nr. 471/26 iun. 2014 (art. 6); Decizia I.C.C.J. nr. 8/2014 - M. Of. nr. 473/27 iun. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia I.C.C.J. nr. 14/2014 - M. Of. nr. 525/15 iul. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia I.C.C.J. nr. 14/2014 - M. Of. nr. 546/23 iul. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia I.C.C.J. nr. 20/2014 - M. Of. nr. 766/22 oct. 2014 (art. 175 alin. (2) teza întâi); Decizia I.C.C.J. nr. 21/2014 - M. Of. nr. 829/13 nov. 2014 (art. 5 alin. (1)); Decizia I.C.C.J. nr. 26/2014 - M. Of. nr. 24/13 ian. 2015 (art. 175 alin. (1) lit. c) și alin. (2); Decizia I.C.C.J. nr. 1/2015 - M. Of. nr. 105/10 feb. 2015 (art. 308); Decizia I.C.C.J. nr. 4/2015 - M. Of. nr. 244/9 apr. 2015 (art. 196 alin. (1)); Decizia I.C.C.J. nr. 3/2015 - M. Of. nr. 380/2 iun. 2015; Decizia I.C.C.J. nr. 10/2015 - M. Of. nr. 389/4 iun. 2015 (art. 367 alin. (1) și (6)); Decizia I.C.C.J. nr. 12/2015 - M. Of. nr. 409/10 iun. 2015 (art. 6 alin. (1), art. 183, art. 309); Decizia I.C.C.J. nr. 13/2015 - M. Of. nr. 410/10 iun. 2015 (art. 96 alin. (5) raportat la art. 44 alin. (2)); Decizia I.C.C.J. nr. 20/2015 - M. Of. nr. 573/30 iul. 2015 (art. 327 alin. (2)); Decizia I.C.C.J. nr. 13/2016 - M. Of. nr. 457/21 iun. 2016 (art. 6); Decizia I.C.C.J. nr. 11/2016 - M. Of. nr. 468/22 iun. 2016 (art. 6))

¹ promulgată prin D. nr. 1211/2009 M. Of. nr. 510/24 iul. 2009

Decret pentru promulgarea Legii privind Codul penal

² modificări prin L. nr. 27/2012 M. Of. nr. 180/20 mar. 2012

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

modifică art. 153 alin. (2), art. 161 alin. (2); introduce alin. (3) la art. 153, alin. (3) la art. 161

³ completat prin L. nr. 63/2012 M. Of. nr. 258/19 apr. 2012

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

introduce lit. e) la art. 108, art. 112_1

⁴ modificări prin L. nr. 187/2012 M. Of. nr. 757/12 nov. 2012

Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

la data de 1 februarie 2014, modifică art. 9 alin. (3), art. 61 alin. (3), art. 64 alin. (5) lit. b), art. 65 alin. (1), (2) și (4), art. 80 alin. (2) lit. d), art. 82, art. 83 alin. (4), art. 85 alin. (3) și (4), art. 93 alin. (4), art. 98 alin. (1), art. 101 alin. (4), art. 106, art. 116 alin. (2), art. 144 alin. (1) și (2), art. 155 alin. (4), art. 175 alin. (1) lit. c), art. 182 lit. e), art. 210, art. 211 alin. (2), art. 231, art. 234 alin. (2), art. 289 alin. (1), art. 292 alin. (1), art. 294 lit. c), art. 302 alin. (6), art. 308 alin. (1), art. 344, art. 345, art. 391 alin. (2), art. 416 alin. (3), art. 430; introduce lit. d) la art. 75 alin. (1), lit. g) la art. 294, alin. (7) la art. 302, alin. (6) și (7) la art. 342, alin. (3) la art. 407, lit. h) la art. 443 alin. (1); abrogă art. 101 alin. (6), art. 139 alin. (3)

Dispune republicarea cu renumerotare

(v. Decizia I.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014)

⁵ admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 265/2014 Decizia nr. 265 din 6 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Codul penal	M. Of. nr. 372/20 mai 2014	<i>dispozițiile art. 5 sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.</i>
⁶ admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 508/2014 Decizia nr. 508 din 7 octombrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (3) din Codul penal	M. Of. nr. 843/19 nov. 2014	<i>prevederile art. 159 alin. (3) sunt constituționale în măsura în care se aplică tuturor inculpaților trimiși în judecată înaintea datei intrării în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și pentru care la acea dată momentul citirii actului de sesizare fusese depășit</i>
⁷ modificări prin	L. nr. 159/2014 Lege pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 887/5 dec. 2014	<i>abrogă art. 276</i>
⁸ admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 732/2014 Decizia nr. 732 din 16 decembrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal	M. Of. nr. 69/27 ian. 2015	<i>constată că sintagma „la momentul prelevării mostrelor biologice” din cuprinsul dispozițiilor art. 336 alin. (1) este neconstituțională</i>
⁹ admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 11/2015 Decizia nr. 11 din 15 ianuarie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 112_1 alin. (2) lit. a) din Codul penal	M. Of. nr. 102/9 feb. 2015	<i>dispozițiile art. 112_1 alin. (2) lit. a) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care confiscarea extinsă nu se aplică asupra bunurilor dobândite înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 63/2012</i>
¹⁰ admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 603/2015 Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 301 alin. (1) și art. 308 alin. (1) din Codul penal	M. Of. nr. 845/13 nov. 2015	<i>sintagma „raporturi comerciale” din art. 301 alin. (1)</i>
¹¹ admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 603/2015 Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 301 alin. (1) și art. 308 alin. (1) din Codul penal	M. Of. nr. 845/13 nov. 2015	<i>sintagma „ori în cadrul oricărei persoane juridice” din art. 308 alin. (1) cu raportare la art. 301</i>

12 modificări prin	O.U.G. nr. 18/2016 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară	M. Of. nr. 389/23 mai 2016	modifică art. 154 alin. (4), art. 211 alin. (2), art. 217, art. 218 alin. (3) lit. c), art. 219 alin. (2) lit. c), art. 220 alin. (3) și (4), art. 356, art. 374 alin. (1) și alin. (4); introduce art. 216 _1, alin. (6) la art. 220, lit. d) la art. 221 alin. (2), alin. (6) la art. 221, cap. VI cu art. 256 _1, alin. (3) la art. 315, alin. (6) la art. 345, alin. (1 _1) și (1 _2) la art. 374, alin. (3 _1) la art. 374, alin. (4 _1) la art. 374
<i>Dispune republicarea cu renumerotare</i>			
13 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 405/2016 Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 246 din Codul penal din 1969, ale art. 297 alin. (1) din Codul penal și ale art. 13 _2 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție	M. Of. nr. 517/8 iul. 2016	dispozițiile art. 297 alin. (1) sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”
14 completat prin	L. nr. 151/2016 Lege privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative	M. Of. nr. 545/20 iul. 2016	introduce lit. h) la art. 287 alin. (1), alin. (3) la art. 287
15 modificări prin	O.U.G. nr. 13/2017 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală respinsă prin L. nr. 8/2017 <i>ieșit din vigoare</i>	M. Of. nr. 92/1 feb. 2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017	modifică art. 269 alin. (3), art. 297, art. 301 alin. (1), art. 308 alin. (1), art. 336 alin. (1); introduce alin. (4) la art. 269, art. 336 _1; abrogă art. 298
16 modificări prin	O.U.G. nr. 14/2017 Ordonanță de urgență privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală aprobată cu modificări prin L. nr. 9/2017	M. Of. nr. 101/5 feb. 2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017	abrogă O.U.G. nr. 13/2017
17 modificări prin	L. nr. 8/2017 Lege privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală <i>ieșit din vigoare - scos din evidență</i>	M. Of. nr. 144/24 feb. 2017	respinge O.U.G. nr. 13/2017

18 modificări prin	L. nr. 9/2017	M. Of. nr. 144/24 feb. 2017	<i>aprobă O.U.G. nr. 14/2017</i>
	Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 14/2017 privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală		
19 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 224/2017	M. Of. nr. 427/9 iun. 2017	<i>art. 335 alin. (1) care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere</i>
	Decizia nr. 224 din 4 aprilie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 335 alin. (1) din Codul penal și art. 6 pct. 6 teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice		
20 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 368/2017	M. Of. nr. 566/17 iul. 2017	<i>sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din art. 35 alin. (1)</i>
	Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal		
21 modificări prin	L. nr. 193/2017	M. Of. nr. 598/25 iul. 2017	<i>modifică art. 301 și art. 308 alin. (1)</i>
	Lege pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal		
22 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 518/2017	M. Of. nr. 765/26 sep. 2017	<i>art. 298, în sensul că prin sintagma „îndeplinirea ei defectuoasă” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinirea prin încălcarea legii”</i>
	Decizia nr. 518 din 6 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 249 alin. 1 din Codul penal din 1969 și ale art. 298 din Codul penal		
23 modificări prin	L. nr. 49/2018	M. Of. nr. 194/2 mar. 2018	<i>modifică art. 75 alin. (1) lit. d) (expresia „materiilor explozive” se înlocuiește cu expresia „materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați”), art. 112_1 alin. (1) lit. i) (expresia „și al materiilor explozive” se înlocuiește cu expresia „materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați”) și art. 347; introduce art. 346_1</i>
	Lege privind precursorii de explozivi, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative		
<i>ieșit din vigoare</i>			
24 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 297/2018	M. Of. nr. 518/25 iun. 2018	<i>soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională</i>
	Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal		

25 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 601/2018 Decizia nr. 601 din 27 septembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 129 alin. (2) lit. b) din Codul penal	M. Of. nr. 1057/13 dec. 2018	<i>sintagma "cel puțin" din cuprinsul dispozițiilor art. 129 alin. (2) lit. b)</i>
26 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 651/2018 Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 4 din Codul penal	M. Of. nr. 1083/20 dec. 2018	<i>soluția legislativă cuprinsă în art. 4, care nu asimilează efectele unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu cele ale unei legi penale de dezincriminare</i>
27 modificări prin	O.U.G. nr. 28/2020 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 228/20 mar. 2020	<i>modifică art. 326 și art. 352; introduce art. 352_1</i>
28 modificări prin	L. nr. 217/2020 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru modificarea art. 223 alin. (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală	M. Of. nr. 1012/30 oct. 2020	<i>modifică art. 154 alin. (4), art. 211 alin. (1) și alin. (2) partea introductivă și lit. d) și e), art. 218 alin. (1) și alin. (3) partea introductivă și lit. b) și e), art. 218 alin. (4), art. 219 alin. (2) lit. b) și e), art. 220, art. 221 alin. (1) și alin. (2) partea introductivă și lit. a) și b), art. 221 alin. (3) și (6), art. 222, art. 374 alin. (3_1) lit. a); introduce lit. c) la art. 153 alin. (2), alin. (3_1) la art. 213, alin. (3_1) la art. 218, alin. (2_1) la art. 219, alin. (2_1) la art. 221, art. 222_1, lit. d) la art. 374 alin. (3_1)</i>
29 modificări prin	L. nr. 228/2020 Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul penal în vederea transpunerii unor directive ale Uniunii Europene	M. Of. nr. 1019/2 nov. 2020	<i>modifică art. 112_1 alin. (1) și (2)</i>
30 modificări prin	L. nr. 233/2020 Lege pentru modificarea art. 199 alin. (2) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 1036/5 nov. 2020	<i>modifică art. 199 alin. (2)</i>
31 modificări prin	L. nr. 274/2020 Lege pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 1144/26 nov. 2020	<i>modifică art. 154 alin. (4) și art. 231</i>

32 modificări prin	L. nr. 146/2021 Lege privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale	M. Of. nr. 515/18 mai 2021	modifică art. 285 alin. (4); introduce alin. (2_1) la art. 253, lit. c) la art. 285 alin. (3), alin. (4_1) la art. 285
33 modificări prin	L. nr. 186/2021 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 657/2 iul. 2021	modifică art. 153 alin. (2) lit. c), art. 154 alin. (4), art. 266 alin. (1), art. 374 alin. (3_1) lit. c) și d); introduce alin. (1_1) la art. 266
34 modificări prin	L. nr. 207/2021 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru dispunerea unor măsuri de transpunere a Directivei (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/413/JAI a Consiliului	M. Of. nr. 720/22 iul. 2021	modifică art. 180, art. 249, art. 250 alin. (1), art. 251 alin. (1), art. 311 alin. (2), art. 313 denumirea marginală și alin. (4), art. 314 alin. (2) și (3) și art. 316; introduce art. 250_1, alin. (5) la art. 313 și alin. (4) la art. 314
35 modificări prin	L. nr. 219/2021 Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 104/2008 privind prevenirea și combaterea producerii și traficului ilicit de substanțe dopante cu grad mare de risc	M. Of. nr. 739/28 iul. 2021	modifică art. 75 alin. (1) lit. d)
<i>Dispune republicarea cu renumerotare</i>			
36 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 708/2021 Decizia nr. 708 din 28 octombrie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 136 alin. (2) și ale art. 137 alin. (3) teza a doua, cu referire la sintagma "cifra de afaceri", din Codul penal	M. Of. nr. 1160/7 dec. 2021	art. 137 alin. (3) teza a doua, cu referire la sintagma "cifra de afaceri"
37 modificări prin	L. nr. 8/2022 Lege pentru modificarea art. 257 alin. (4) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 20/6 ian. 2022	modifică art. 257 alin. (4)
38 modificări prin	O.U.G. nr. 71/2022 Ordonanță de urgență pentru modificarea art. 155 alin. (1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 531/30 mai 2022	modifică art. 155 alin. (1)
39 modificări prin	L. nr. 170/2022 Lege pentru modificarea art. 369 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal	M. Of. nr. 548/6 iun. 2022	modifică art. 369

-
- ⁴⁰ admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 358/2022 M. Of. nr. 565/9 iun. 2022 art. 155 alin. (1)
Decizia nr. 358 din 26 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal
- ⁴¹ respinge excepție de neconst. (în măsura în care) prin D.C.C. nr. 222/2023 M. Of. nr. 441/22 mai 2023
Decizia nr. 222 din 20 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 159 alin. (3) teza finală din Codul penal și ale art. 386 alin. (2) din Codul de procedură penală
soluția legislativă cuprinsă în art. 159 alin. (3) teza finală, care privește sintagma „și dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței”, este constituțională numai în măsura în care nu se aplică în ipoteza schimbării încadrării juridice a faptei, ulterior citirii actului de sesizare a instanței, într-o infracțiune pentru care legea a prevăzut în mod expres că este posibilă împăcarea
- ⁴² respinge excepție de neconst. (în măsura în care) prin D.C.C. nr. 221/2023 M. Of. nr. 505/9 iun. 2023
Decizia nr. 221 din 20 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 378 alin. (1) lit. c) din Codul penal
soluția legislativă cuprinsă în art. 378 alin. (1) lit. c), care nu incriminează neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite prin act notarial
- ⁴³ modificări prin L. nr. 171/2023 M. Of. nr. 532/15 iun. 2023
Lege pentru modificarea și completarea art. 226 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal
modifică art. 226 alin. (4) partea introductivă; introduce alin. (2_1) și (2_2) la art. 226, alin. (4_1) la art. 226